

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אומנויות
הפיקוח על החינוך למחול

יחידות לימוד תנועה ומחול לכיתות מב"ר ואתגר במסגרת הרחבה באומנויות

כותבות

הילה קובריגרו-פנחסי - מנהלת תחום דעת מחול
מיכל רלוי ושירי לילוס - מדריכות ארציות הפיקוח על החינוך למחול

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אומנויות
הפיקוח על החינוך למחול

רציונל

תוכנית זו מיועדת לתלמידי מב"ר ואתגר בחטיבה העליונה ונועדה לאפשר מפגש חווייתי, עכשווי ומגוון עם תחום המחול והתנועה, מבלי שיש צורך בניסיון קודם בתחום.

התוכנית מאפשרת לתלמידים היכרות עם יוצרים ויצירותיהם במחול הישראלי, התנסות ביצירה וביטוי אישי, מפגש חברתי משמעותי והתנסות בעבודת צוות והופעה בפני קהל. למידה חווייתית זו תתרום לקידום ושכלול מיומנויות רבות כאחד: קוגניטיביות (חשיבה יצירתית וביקורתית), רגשיות (מודעות והכוונה עצמית), חברתיות (מודעות והתנהלות חברתית) וגופניות (שמירה על אורח חיים בריא) ותסייע להעצמה וחיזוק החוסן של התלמידים.

מבנה יחידות ההוראה המוצעות הינו מודולרי ומאפשר חיבור והרכבה של התכנים באופנים שונים, תוך הקצאת זמן משתנה. זאת בהתאם לתחומי העניין של התלמידים, תוכנית העבודה בבית הספר ואירועים מזדמנים.

התוכנית מזמנת שימוש ביישומים ופרקטיקות הרלוונטיים לחיי התלמידים כמו היוטיוב (Youtube), הטיקטוק (Tiktok) והרימייק (Remake), זאת כדי לאפשר להם חיבור לתכנים והתאמה ליכולותיהם ולעולמם האישי והחברתי. בסיום ההתנסות ניתן לערוך מופע/מפגש בקהילה בו יוצגו התוצרים התנועתיים ופרשנותם באופן פיזי או מצולם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אומנויות
הפיקוח על החינוך למחול

ידע

החשיבה האנושית היא חשיבה מגולמת בגוף (embodied mind), מקורה בחוויות הגוף האנושי הנע במרחב ובזמן. חוויות גופניות אלו מבנות לנו את השפות שבאמצעותן אנחנו חושבים, חוקרים ויודעים את העולם. המפגש עם המחול מזמן ללומד מעורבות קוגניטיבית ורגשית עמוקה ומוטיבציה פנימית הנובעת מעניין, מהנאה ומהערך שהלומד מייחס לתהליך ולתוצר: יצירת המחול. כך חווה הלומד למידה רב-חושית קוגניטיבית-רגשית, המפתחת אצלו כישורי חשיבה גבוהים ואינטליגנציות מרובות. מומלץ להכיר לתלמידים סוגות שונות של מחול ישראלי ובינלאומי ובכך להרחיב את הסקרנות וידע העולם שלהם.

מיומנויות

המחול מסייע ללומדים בהבניית ביטחון עצמי וכללי התנהלות ראויים במרחב משותף. הוא נלמד בקבוצה, במרחב פתוח, שבו מכירים הלומדים זה את זה באופן עמוק ומשמעותי, המאפשר להם תנועה זורמת וביצוע משותף של יצירות מחול. במהלך הפעילות התלמיד משכלל את יכולות התנועה והיצירה שלו, תוך פיתוח תחושת מסוגלות. התלמידים משתפים פעולה זה עם זה בביצוע היצירות וחולקים זה עם זה חוויות, רגשות ודעות. הצגת התוצרים/מופע מאפשרים לתלמידים לבטא את ייחודיותם ולמצות את כישוריהם.

ערכים

המחול הוא נכס תרבותי שבאמצעותו אנו חוגגים את חיינו כיחידים וכקבוצות. הוא נותן משמעות לחיים ומאפשר לנו לחלוק ידע עם אחרים כמו גם חוויות ותחושות שונות. המפגש התנועתי בקבוצה מזמן לילד היכרות עם המייחד אותו מבחינה גופנית-תנועתית ועם המאחד אותו עם אחרים מבחינה גופנית-תנועתית. באמצעותו אנו יוצרים זהות קבוצתית ייחודית המשמשת לחיזוק תחושת השייכות לקבוצה ולקהילה, ולייצוג שלה בפני קבוצות אחרות.

עקרונות פדגוגיים להפעלת יחידות ההוראה בתוכנית

מודולריות

מבנה יחידות ההוראה מאפשר חיבור והרכבה באופנים שונים בהקצאת זמן משתנה, בהתאם לתחומי העניין של התלמידים, תוכנית העבודה בבית הספר ולאירועים מזדמנים.

התאמה

ניתן להתאים את הפעילויות למאפייני היחיד, מאפייני הקבוצה, למרכיבי הזהות וכמו כן לזמן הפעילות, לנושאים בהם עוסקים בבית הספר ולאירועים במחזור השנה ובמעגל החיים.

יחידות הוראה במחול

נושא	תוכן המפגש	חומרי עזר	משך מומלץ
יסודות המחול	היכרות עם המחול - סוגות וסגנונות: <ul style="list-style-type: none">• צפייה בשיעור מוקלט• מענה על שאלות• איתור והעלאת סרטון למצגת שיתופית - סגנון לבחירה	מהו ריקוד שירי לילוס מאגר ההקלטות	שיעור 1 - 3 שיעורים
רימייק - ליצור בהשראה מחיי היומיום	היכרות עם היוצרת רננה רז, התנסות בפרקטיקה של You make-Remake <ul style="list-style-type: none">• צפייה בשיעור מוקלט• חיפוש עצמאי של סרטון ויצירה בהשראתו• הצגת תוצרים	יומייק רימייק רננה רז מאגר ההקלטות אודות היוצרת היצירה המלאה נגישה במאגר הסרטים של משרה"ח	4-10 שיעורים
יוצרים ויצירותיהם	מבוא להתבוננות ופרשנות: היצירה "רחבת הריקודים" <ul style="list-style-type: none">• צפייה ביצירת מחול• דיון בסגנונות השונים ובדילמות שמעלות הדמויות ביצירה	רחבת הריקודים תמיר גינץ צפייה ביצירת המחול קדימון על היצירה ורעיונות לדיון - סל תרבות היצירה המלאה נגישה במאגר הסרטים של משרה"ח	2-3 שיעורים
תרבות רחוב	מהי תרבות ההיפ-הופ/תרבות רחוב יצירה במרחב הציבורי <ul style="list-style-type: none">• היכרות עם מושגי יסוד - צפייה בשיעור• למידה והתנסות ביסודות היפ-הופ/ ברייקדאנס• ניתן לקיים התנסות בסגנון ובאילתור (אפשר ג'אם) **בהתאם להתמחות המורה למחול בבית הספר	מהו היפ-הופ, חימום והתנסות ב Free style מורן קורן-פורטל מאגר ההקלטות ברייקדאנס למתחילים חן לאווי מאגר ההקלטות המכולה רחוב - גישות שונות של אמנים הבוחנים ויוצרים סביב המושג	2-10 שיעורים

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף א' אמנויות
 הפיקוח על החינוך למחול

<p>6 - 60 שיעורים תלוי במספר השעות שניתן לתוכנית. יתבצע באופן תהליכי, במרחב בטיחותי, בליווי צמוד של המורה למחול. חלק מהזמן בלמידה עצמאית וחלק במליאה.</p>	<p>יו-טיוב הצגת דוגמאות **האיתור והבחירה של הקטעים יעשו בהכוונת המורה למחול - תוך הקפדה על התאמת הסרטון ליכולות של התלמידים והתלמידות</p>	<p>התנסות מעשית עצמאית בביצוע: • חימום משותף • איתור שני קטעי מחול או יותר בסגנונות שונים מתוך היוטיוב/טיקטוק, שניתן לשחזר ולבצע • תרגול ושכלול הביצוע • הצגת תוצרים במליאה/ במופע או באמצעות סרטונים • דיון ושיתוף רפלקטיבי</p>	<p>יוטיוב/ טיקטוק כהשראה לביצוע</p>
<p>בהתאם ליחידה ובהתאמה לתלמידים ניתן ליישם עד 30 שעות</p>	<p>חוברת גוף ויצירה במרחב הציבורי הפיקוח על החינוך למחול, אגף א' אמנויות</p>	<p>יישום של יח"ל מתוך חוברת "גוף ויצירה במרחב הציבורי"</p>	<p>גוף ויצירה במרחב הציבורי (אפשרות להרחבה והעמקה)</p>

למורים המעוניינים ליישם את התוכנית בתשפ"ב ואילך: כל שנה תערך הדרכה ייעודית למובילי התוכנית, יש ליצור קשר עם צוות הפיקוח על החינוך למחול בדוא"ל dance_educ@education.gov.il.

